

Hovedbudskaber

Den europæiske antibiotikadag 2022

De seneste data og den aktuelle situation

- ECDC skønner, at der hvert år dør over 35 000 personer i hele EU og i Island og Norge som følge af antibiotikaresistente infektioner – et skøn, der er steget i de senere år. Sygdomsbyrden fra infektioner som følge af antibiotikaresistens er lige så stor som fra influenza, tuberkulose og HIV/AIDS – tilsammen.
- Mellem 2016 og 2020 var der en betydelig stigning i det anslåede antal infektioner og de dødsfald, de kan tilskrives, for næsten alle kombinationer af resistente bakterier og antibiotika i EU/EØS, omend der sås et lille fald i det første år af covid-19-pandemien fra 2019 til 2020.
- Over 70 % af sundhedsvirkningerne af antibiotikaresistente infektioner hænger direkte sammen med infektionssygdomme erhvervet gennem kontakt med sundhedsvæsenet. Virkningerne vil kunne minimeres ved at forebygge og bekæmpe infektioner tilstrækkeligt og forvalte brugen af antibiotika i sundhedssektoren.
- Mest sygdomsbelastende var tredje generations cefalosporinresistente *Escherichia coli*, efterfulgt af meticillinresistente *Staphylococcus aureus* (MRSA) og tredje generations cefalosporinresistente *Klebsiella pneumoniae*.
- De største sundhedsvirkninger skyldes resistens over for sidstevalgsantibiotika til behandling af bakterielle infektioner, såsom carbapenemer. Dødstallet fra infektioner med carbapenemresistente bakterier steg fra 2016 til 2020. Carbapenemresistente *Klebsiella pneumoniae* og *Acinetobacter* spp. er en almindelig årsag til infektionssygdomme erhvervet gennem kontakt med sundhedsvæsenet, og fra 2016 til 2020 var der en stigning på ca. 50 % i dødsfald, der tilskrives disse bakterier.
- Størst stigning fra 2016 til 2020 i indberettede tilfælde og procent af antimikrobiel resistens mod *Acinetobacter* spp. sås i lande med i forvejen høje antimikrobiel resistens-rater blandt tilfælde med *Acinetobacter* spp. indberettet inden 2020.
- *Acinetobacter* spp. er særlig problematisk i sundhedssystemet, da den kan persistere længe i sundhedsmiljøet og er vanskelig at udrydde, når først den er etableret.
- I 2018 anslog Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), at infektioner som følge af antibiotikaresistente bakterier årligt koster sundhedssystemerne i EU/EØS 1,1 mia. EUR.
- Der er klar sammenhæng mellem, hvor hyppigt der bruges antibiotika hos en patientgruppe (f.eks. i primærplejen) og omfanget af antimikrobiel resistens i bakterier, der forårsager infektioner hos denne patientgruppe. Jo større et lands antibiotikaforbrug er, des højere er resistensprocenten.

- Desuden er der omvendt sammenhæng mellem, hvor godt man gennemfører og overholder foranstaltninger til at forebygge og bekæmpe infektioner, og niveauet af antimikrobiel resistens, navnlig på hospitaler og i andre sundhedsinstitutioner. Dette indikerer, at jo mere et land lægger vægt på at forebygge og bekæmpe infektioner, des lavere vil resistensprocenterne være.
- I perioden 2012-2021 sås et statistisk signifikant fald i antibiotikaforbruget i EU/EØS, både i samfundet (primærsektoren) og på hospitaler. Statistisk signifikante stigende tendenser blev kun iagttaget i ét land (Bulgarien).
- Faktorer knyttet til covid-19-pandemien kan tænkes at have haft indvirkning på brugen af antibiotika i EU/EØS fra 2020 (f.eks. ændringer i sygdomsoverførsel, efterspørgslen efter sundhedsydelse, ordinationspraksis og lavere forekomst af ikke-covid-19-relaterede luftvejsinfektioner som følge af ikke-farmaceutiske interventioner). Stigningen i forholdet mellem primærsektorens brug af bred- og smalspektrede antibiotika accelererede imidlertid i 2020 og 2021.
- Hospitalssektoren i EU/EØS udviste hidtil usete fald i gennemsnitsforbruget i 2020 og 2021, men der var alligevel en stor stigning i brugen af bredspektrede og sidstevalgs antibiotika.
- Antimikrobiel resistens er fortsat en alvorlig udfordring i EU/EØS, og vi må fortsætte indsatsen for at reducere unødigt brug af antibiotika endnu mere og styrke praksis for at forebygge og bekæmpe infektioner for at reducere dette problem væsentligt.
- Den indberettede andel af antimikrobiel resistens varierede meget mellem landene for adskillige kombinationer af bakterieart/antimikrobiel gruppe, ofte med en nordlig-sydlig og vestlig-østlig hældning. Generelt indberettede landene i Nordeuropa de laveste og landene i Syd- og Østeuropa de højeste antimikrobiel resistens-procenter.
- Sundhedssystemets indsats til at løse dette problem er fortsat utilstrækkelig, trods den stigende bevidsthed om antimikrobiel resistens som en trussel mod folkesundheden, og trods at der foreligger evidensbaseret vejledning om infektionsforebyggelse og -bekæmpelse, antibiotikaforvaltning og tilstrækkelig mikrobiologisk kapacitet. Der er et presserende behov for stærkere indgreb og tiltag til at afhjælpe antimikrobiel resistens. Dette vil kunne få en væsentlig positiv indvirkning på folkesundheden og de fremtidige sundhedsudgifter i EU/EØS.